

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

245836

สารพันฟู้อัศลักษณ์จากภูมิปัญญาผ้าขึ้นต้นอก
ของชุมชนบ้านห้อยด้ายแล ตำบลฝายหลวง
อำเภอด้ายแล จังหวัดอุตรดิตถ์

อัมย์ กางมูต

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสารสนเทศศึกษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กันยายน 2552

๐๐๒๕๑๗๓๕

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

245836

การฟื้นฟูอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาผ้าขึ้นตีนจก
ของชุมชนบ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง
อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

อัมย์ กางมุล

วิทยานิพนธ์นี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

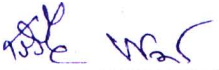
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กันยายน 2552

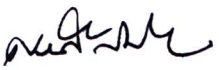
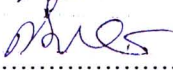
การฟื้นฟูอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาผ้าจีนตีนจก
ของชุมชนบ้านท้องลับแล ตำบลฝายหลวง
อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

อัมย์ กางมุล

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์สมร เจนจิจะ

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์ศรีวิไล พลมณี

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์ทรงศักดิ์ ปรารังวัฒนากุล

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์สุกศักดิ์ ลิ้มปิติ

.....กรรมการ
อาจารย์สามารถ ศรีจำนงค์

30 กันยายน 2552

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือของทีมวิจัยและชุมชนบ้านท้องถื่นแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ บ้านเกิดของข้าพเจ้า ที่ได้ให้ ข้อมูลความรู้ และความเมตตาในการทำการศึกษ วิจัยอย่างมีส่วนร่วม ตลอดจนร่วมกันวางแผนและดำเนินงานในทุกกิจกรรมจนทำให้วิทยานิพนธ์ เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดี ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ที่สำคัญยิ่ง ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สมร เจริญจะ อาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ศรีวิไล พลมณี รองศาสตราจารย์ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล รองศาสตราจารย์ศุภศักดิ์ ลิ้มปิติ และอาจารย์สามารถ ศรีจางนงค์ คณะกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ โครงการ “การบริหารจัดการการสนับสนุนทุนวิจัยเพื่อท้องถิ่นใน การทำวิทยานิพนธ์/ค้นคว้าแบบอิสระของนักศึกษาปริญญาโท (CBMAG)” สำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัยแห่งชาติ (สกว.) ที่ให้การสนับสนุนทุนการวิจัย ซึ่งเป็นแรงผลักดันสำคัญ ในการแสดงออกถึงพลังของชุมชน สำหรับการต่อยอดและสืบทอดองค์ความรู้ทางภูมิปัญญา วัฒนธรรมท้องถิ่น พลังของการสร้างสรรค์และการพัฒนาชุมชน ตลอดจนการสร้างจิตสำนึก และความตระหนักในคุณค่าของมรดกทางภูมิปัญญาของชุมชน ที่จะส่งเสริม และเกื้อหนุน จนก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนต่อไป

ขอขอบใจเพื่อนรัก(อ้อ กิก) ที่คอยรับฟังปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่าง การศึกษาวิจัย อีกทั้งให้กำลังใจและเคียงข้างให้ข้าพเจ้ามีความพยายาม มุมานะในการศึกษาวิจัยจน สำเร็จลุล่วง รวมทั้งเพื่อนๆ ศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย (กานต์ ม้วย ดีก ออย ตัว ทิพย์ นก) รวมถึง พี่อุดมรัตน์ พจน์สุจริต และเพื่อนๆ ศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ทุกคน

ขอขอบคุณ ผู้บังคับบัญชา และ คณะครูโรงเรียนบ้านแม่แฮเหนือ เพื่อนร่วมงานที่รัก (ครูบุญศรี พี่เข้ม พี่อ้าย พี่ปอ พี่ตัง พี่แอ้ว พี่กึ่งหญิง อ้อด) สำหรับความรัก กำลังใจ ที่ให้กับ ข้าพเจ้า

ท้ายสุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ครอบครัวของข้าพเจ้า พ่อเงิน แม่แตง กางมูล พี่ขวัญเรือน กางมูล ที่ได้มอบความรัก ความอบอุ่น และความช่วยเหลือในการทำงาน การใช้ชีวิตแก่ข้าพเจ้า มาโดยตลอด

อัยนัย กางมูล

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การฟื้นฟูอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาผ้าขึ้นดินจกของชุมชน บ้านท้อถึบแล ตำบลฝายหลวง อำเภอถ้ำบแล จังหวัดอุดรดิตร
ผู้เขียน	นายอัสนัย กางมุล
ปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์สมร เจนจิจะ

บทคัดย่อ

245836

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบท ทางสังคม และวัฒนธรรม ตลอดจนรวบรวมภูมิปัญญา ความเชื่อ ค่านิยม ในรูปสัญลักษณ์ที่เป็นลวดลายของผ้าขึ้นดินจก และตำนานที่เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวกับผ้าขึ้นดินจกเพื่อฟื้นฟูอัตลักษณ์ชุมชน จากภูมิปัญญาผ้าขึ้นดินจก ตามวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยใช้กิจกรรม และกระบวนการของชุมชนบ้านท้อถึบแล ตำบลฝายหลวง อำเภอ ถ้ำบแล จังหวัดอุดรดิตร ผลการศึกษา พบว่าประชาชนในหมู่บ้านท้อถึบแล ตำบลฝายหลวง อำเภอถ้ำบแล จังหวัดอุดรดิตร เป็นกลุ่มคนไท-ยวน ได้อพยพมาจากเมืองเชียงแสน โบราณ แห่งอาณาจักรล้านนา จึงตั้งหลักแหล่งกันอยู่ที่นี่ในช่วงตะวันลับยามแสง (ตะวันตกดิน) จึงเรียกดินแดนแถบนี้ว่า บ้านถ้ำบแล ต่อมาทางราชการจึงได้เปลี่ยนชื่อให้เป็น บ้านท้อถึบแล ในส่วนผ้าขึ้นดินจกของชุมชนไท-ยวนถ้ำบแลนั้นมีลายหลักที่เป็นลายโบราณเพียง ๔ ลาย คือ ลายหงส์ใหญ่ หงส์เครือ เปดขอ และหกขอ มีคติความเชื่อในรูปสัญลักษณ์ที่เป็นลวดลายผ้าขึ้นดินจก ว่า หากได้นุ่งขึ้นดินจกทั้ง ๔ ลายในงานบุญงานมงคล ถือว่าเป็นการให้เกียรติเจ้าของงาน และเป็นเสมือนนางฟ้าเทพธิดา ลงมาร่วมงานมงคลถือเป็นการฮอมบุญ(ร่วมทำบุญ) และเชื่อว่าขึ้นดินจกลายหงส์ใหญ่ นุ่งแล้วจะมีเมตตามหานิยม คนรักคนหลง คนเอ็นดู, ขึ้นดินจกลายเปดขอ นุ่งแล้วจะค้าขายหมาน(ค้าขายรุ่งเรือง) มีเงินมีทอง ร่ำรวย มีโชคมีลาภ ไม่ยากจน, ขึ้นดินจกลายหงส์เครือ นุ่งแล้วจะหายจากการเจ็บไข้ได้ป่วย มีร่างกายแข็งแรง สุขภาพดี ได้รับการคุ้มครองดูแล และขึ้นดินจกลายหกขอ นุ่งแล้วจะมีสติปัญญาเฉียบแหลมเป็นเลิศ ไหวพริบดี ว่านอนสอนง่าย ส่วนความเชื่อของตะเข็บในตัวขึ้น พบว่ามีไว้เพื่อป้องกันไสยศาสตร์ และ สั่งชั่วร้ายต่างๆ ได้ ในด้านค่านิยมในรูปสัญลักษณ์ที่เป็นลวดลายของผ้าขึ้นดินจก พบว่า ขึ้นดินจกทั้ง ๔ ลาย ได้รับความนิยมในการใช้สำหรับนุ่งในงานบุญงานมงคลพิธีสำคัญ เช่น งานบุญกฐิน งานบวช

งานแต่งงาน ฯลฯ รวมทั้งใช้นุ่งต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง เจ้าฟ้ามหакษัตริย์ และพบว่าผู้ที่นิยม
 นุ่งลายหงส์ใหญ่ และลายแปดขอ จะเป็นผู้หญิงวัยกลางคน ที่มีฐานะทางการเงิน อยู่ในวงสังคม
 ชั้นสูง เป็นลายที่ทำยากและมีราคาแพง ส่วนลายหงส์เครือและหกขอนั้น หญิงสาววัยรุ่นจะนิยม
 นุ่ง เนื่องจากเป็นลายที่ใช้เป็นแบบฝึกหัดขั้นต้นของเด็กสาวในการทอผ้าลายที่ยากขึ้นไป ในด้าน
 คำนานที่เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวกับผ้าชิ้นดินจกของชุมชนไท-ยวนลับแลง ตำบลฝายหลวง
 อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า มีวรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวข้องกับผ้าชิ้นดินจกของชุมชน
 ไท-ยวนลับแลงอยู่ ๓ เรื่อง คือ ๑. เจ้าหงส์คำราชบุตร ๒. พญานกเลิอกหัวหน้า ๓. คำนานการสร้าง
 เมืองลับแล/นางสุมาลี สุมาลาผู้เริ่มประดิษฐ์ผ้าชิ้นดินจก และผลการศึกษายังพบว่าภูมิปัญญาผ้าชิ้น
 ดินจกของชุมชนบ้านท้องลับแลสามารถฟื้นฟู อัตลักษณ์ของชุมชนตามวิธีการมีส่วนร่วม โดยใช้
 กิจกรรมและกระบวนการของชุมชน ตามแผนการฟื้นฟูอัตลักษณ์ชุมชนไท-ยวนลับแลง ด้วย
 มาตรการ ๒ ป ๒ ก ๑ ข คือ ประชาสัมพันธ์ ภูมิปัญญา การสอน กิจกรรมเสริม และการขยายผล
 ซึ่งมีการประเมินผลความพึงพอใจของชุมชนในด้านเนื้อหา กระบวนการ และ การใช้ประโยชน์
 จากงานวิจัย พบว่า มีระดับค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ ถึง ๔.๔๕ หรืออยู่ในระดับ ความพึงพอใจมาก (๔)

Thesis Title Community Identity Revitalization Through the Wisdom of
Pha Sin Tin Jok in Ban Thong Lap Lae, Fai Luang Sub-district,
Lap Lae District, Uttaradit Province

Author Mr. Asanai Kaangmoon

Degree Master of Education (Teaching Thai)

Thesis Advisor Assoc. Prof. Samorn Jenjija

ABSTRACT

245836

This study was to examine the socio-cultural contexts, wisdom, beliefs, and values represented in the patterns of locally created textile called *Pha Sin Tin Jok* as well as the oral legends on the textile in order to restore the community identity basing on the wisdom regarding *Pha Sin Tin Jok*. The initiative utilized the participation of the community through activities and processes of the Ban Thong Lap Lae, Tambon Fai Luang, Lap Lae District, Uttaradit Province. The findings reveal that the people in this village were Tai Yuan who migrated from Chiang Saen of the ancient Lanna Kingdom and settled at this site at sunset and called their village Ban Lap Laeng meaning Village of Sunset. Later, the concerned government agency had changed it to Ban Thong Lap Lae. The Lap Lae Tai Yuan Sin Tin Jok textile had four major patterns, namely, *Hong Yai* (Big Swan), *Hong Khrua* (Connect Swans), *Paed Khor* (Eight Hooks), and *Hok Khor* (Six Hooks). It was believed that if one had worn the skirt made out of the textile with all these four patterns to a ceremonial event set at a house, it was believed that the person had paid the high honor for the host. The woman was like a goddess coming down to take part in the event to contribute to the merit making. Each individual pattern had its own meaning. Wearing the textile with pattern of *Hong Yai*, the person would gain popularity and admire. Wearing *Paed Khor* textile, the person would be good at trading. Wearing *Hong Khrua* patterned textile, the person would get away from sickness, have good health, and would be protected. *Hok Khor* pattern made the wearer smart and easily trained. The seam in the skirt was created to protect the person from

being attacked by a bad devil. Regarding the values regarding the patterns on the textile, it was found that the 4 patterns enjoyed popularity by women who wore the skirt with the patterns to take part in major ceremonial events such *Kathin*, ordination, wedding, for example as well as in the event for welcoming the community's honorable guests such as the royal family members. It was also found that the persons who liked to wear Hong Yai and Paed Khor were the middle-age women with high socio-economic status. These patterns were hard to make and the textile with these patterns were expensive. Hong Khrua and Hok Khor patterns were worn mostly by young women as the patterns were simple and were the product of weaving beginner. In regard to the oral tradition related to Sin Tin Jok textile of Tai-Yuan community at the village, it was found that there were 3 oral legends – *Chao Hong Kham Rajabutra* (Prince Hong Kham), *Phaya Nok Luak Hua Na* (The Eagles Choosing Leader), and Lap Lae Town Construction Legend and the legend on *Nang Sumalee Sumala* who originally initiated this kind of textile. The findings also reveal that the wisdom on *Sin Tin Jok* of Lap Lae Community served as the tool to restore the cultural identity of Tai Yuan Lap Lae with the strategies of using public relations, wisdom, teaching, supplementary activities, and expansion. The people in the community were satisfied with the cultural revitalization actions. They rated their satisfaction with the mean of 3.50-4.49 on five score scale meaning they were very satisfied.

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	ฦ
สารบัญแผนที่	ฦ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
๑.๓ คำถามหลักการวิจัย	๕
๑.๔ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๕
๑.๕ ระยะเวลาดำเนินการวิจัย	๕
๑.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕
๑.๗ นิยามศัพท์เฉพาะ	๕
๑.๘ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
บทที่ ๒ ภูมิหลังทางสังคม ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของเมืองลับแล	
อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์	๑๕
๒.๑ จังหวัดอุตรดิตถ์	๑๕
๒.๑.๑ ประวัติความเป็นมาของจังหวัดอุตรดิตถ์	๑๕
๒.๑.๒ สภาพทั่วไปของจังหวัดอุตรดิตถ์	๑๕
๒.๒ อำเภอลับแล	๒๒
๒.๒.๑ ประวัติความเป็นมาของอำเภอลับแล	๒๒
๒.๒.๒ สภาพทั่วไปของอำเภอลับแล	๓๔

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๒.๓ ตำบลฝายหลวง	๓๖
๒.๓.๑ ประวัติและความเป็นมาของตำบลฝายหลวง	๓๖
๒.๓.๒ สภาพทั่วไปของตำบลฝายหลวง	๓๖
๒.๔ บ้านท้องลับแล	๓๗
๒.๔.๑ ประวัติความเป็นมาของบ้านท้องลับแล	๓๗
๒.๔.๒ สภาพทั่วไปของบ้านท้องลับแล	๔๔
๒.๕ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนบ้านท้องลับแล	๔๖
๒.๕.๑ ความหมายและความสำคัญของอัตลักษณ์	๔๖
๒.๕.๒ ข้อมูลทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านท้องลับแล	๔๘
บทที่ ๓ วิธีการดำเนินการวิจัย	๖๘
๓.๑ ขอบเขตการวิจัย	๖๘
๓.๒ สถานที่ในการวิจัย	๖๘
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๘
๓.๔ การสร้างเครื่องมือ	๗๑
๓.๕ วิธีการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล	๗๓
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล	๗๓
บทที่ ๔ ผู้ขึ้นต้นจาก : ภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทย-ยวนลับแล	๗๔
๔.๑ ผู้ขึ้นต้นจาก อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์	๗๔
๔.๒ ผู้ขึ้นต้นจาก ไทย-ยวนลับแล	๘๕
๔.๒.๑ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๘๖
๔.๒.๒ ภูมิปัญญาผู้ขึ้นต้นจาก ไทย-ยวนลับแล	๑๐๒
บทที่ ๕ การฟื้นฟูอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาผู้ขึ้นต้นจากของชุมชนบ้านท้องลับแล	
ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์	๑๒๖
๕.๑ การฟื้นฟูอัตลักษณ์จากภูมิปัญญาผู้ขึ้นต้นจาก	๑๒๖
๕.๑.๑ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	๑๒๖
๕.๑.๒ การมีส่วนร่วมของชุมชน	๑๓๔

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๕.๑.๓ การเรียนรู้ด้วยตนเอง	๑๕๔
๕.๑.๔ กลุ่ม/องค์กรชุมชน	๑๖๓
๕.๑.๕ ความเข้มแข็งของชุมชน	๑๗๔
๕.๑.๖ เครือข่ายองค์กรชุมชน	๑๘๒
บทที่ ๖ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
๖.๑ สรุปผลและอภิปรายผล	๑๙๑
๖.๒ ข้อเสนอแนะ	๑๙๕
บรรณานุกรม	๒๐๐
ภาคผนวก	๒๐๓
ภาคผนวก ก รายนามผู้ให้ข้อมูล	๒๐๘
ภาคผนวก ข รายละเอียดกิจกรรม (Action Plans) โครงการฟื้นฟูอัตลักษณ์ชุมชน จากภูมิปัญญาผ้าขึ้นตีนจกของชุมชนบ้านท้องถับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอถ้ำบ่อเหล็ก จังหวัดอุดรธานี	๒๑๔
ภาคผนวก ค แบบบันทึกข้อมูล ผ้าขึ้นตีนจกโบราณของชุมชนบ้านท้องถับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอถ้ำบ่อเหล็ก จังหวัดอุดรธานี	๒๒๐
ภาคผนวก ง ข้อมูลผ้าขึ้นตีนจกโบราณของชุมชนบ้านท้องถับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอถ้ำบ่อเหล็ก จังหวัดอุดรธานี	๒๒๑

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก จ	แผนการฟื้นฟูอุตสาหกรรมและวัฒนธรรมของชุมชนไท-ยวน ลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์	๒๕๘
ภาคผนวก ฉ	อภิธานศัพท์	๒๖๓
ภาคผนวก ช	แบบประเมินความพึงพอใจ แผนการฟื้นฟูอุตสาหกรรม ชุมชนไท-ยวน ลับแล ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์	๒๖๕
ประวัติผู้เขียน		๒๗๐
ประวัติทีมวิจัย		๒๗๑

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า	
๒.๑	แสดงการแบ่งเขตการปกครองจังหวัดอุดรดิตถ์	๒๐
๒.๒	แสดงรายละเอียดประชากร และครัวเรือนของจังหวัดอุดรดิตถ์	๒๑
๒.๓	แสดงอำเภอที่อยู่ในเขตการปกครองของเมืองพิชัยและเมืองอุดรดิตถ์ (พ.ศ. ๒๔๕๐-๒๔๗๓)	๓๔
๒.๔	แสดงปฏิทินวัฒนธรรมของชุมชนบ้านท้องลับแล	๕๓
๓.๑	แสดงระดับการประเมินตามสภาพจริง	๗๒
๓.๒	แสดงระดับค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น	๗๒
๔.๑	แสดงข้อมูลภูมิปัญญาผ้าขึ้นดินจกของชุมชนบ้านท้องลับแล ด้านที่มาและคติความเชื่อ	๑๒๔
๔.๒	แสดงข้อมูลภูมิปัญญาผ้าขึ้นดินจกของชุมชนบ้านท้องลับแล ด้านค่านิยม	๑๒๕
๔.๓	แสดงข้อมูลภูมิปัญญาผ้าขึ้นดินจกของชุมชนบ้านท้องลับแล ด้านวรรณกรรมมุขปาฐะที่เกี่ยวข้องกับผ้าขึ้นดินจก	๑๒๕

สารบัญแผนที่

แผนที่

หน้า

- ๒.๑ แสดงแผนที่จังหวัดอุดรธานี
๒.๒ แสดงแผนที่อำเภอรัตนวาปี
๒.๓ แสดงแผนที่ตำบลผาน้อย

- ๒๒
๓๕
๓๖

สารบัญภาพ

รูป	หน้า
๑.๑ แสดงวงจรแห่งวัฒนธรรม (Circuit of Culture)	๓
๒.๑ แสดงรูปอนุสาวรีย์เจ้าฟ้าอำมฤต ปฐมกษัตริย์ผู้ครองเมืองลับแล	๔๑
๒.๒ แสดงการจับชอซึ่งเป็นการแสดงของคนไท-ยวน ที่อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์	๖๑
๒.๓ แสดงการสัมภาษณ์นางคำ สุกหา ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจับชอและการฟ้อนดอกเจิงชอ	๖๑
๒.๔ แสดงการสาธิตการฟ้อนดอกเจิงชอของนางคำ สุกหา ผู้ให้ข้อมูล	๖๒
๒.๕ แสดงการแต่งกายการใส่เสื้อชีวของชาวไท-ยวนลับแล	๖๓
๒.๖ แสดงการแต่งกายโดยมีการห่มผ้าส่ว้น(สไบ)ของชาวไท-ยวนลับแล	๖๔
๒.๗ แสดงทรงผมวิดว่อง และทรงหลักว่วหลักววย ของผู้หญิงชาวไท-ยวนลับแล	๖๖
๔.๑ แสดงเครื่องมืออุปกรณ์ในการทอผ้าขึ้นตีนจก	๗๔
๔.๒ แสดงลักษณะโครงสร้างของผ้าขึ้นตีนจก	๗๖
๔.๓ แสดงลักษณะหัวขึ้นตีนจก	๗๗
๔.๔ แสดงลักษณะตัวขึ้นตีนจก	๗๗
๔.๕ แสดงลักษณะตีนขึ้นตีนจก	๗๗
๔.๖ แสดงลักษณะลายขึ้นในยุคแรก (ขึ้นดอกเกียะ)	๗๘
๔.๗ แสดงลักษณะลายขึ้นในยุคแรก (ขึ้นกาฝากเขียว)	๗๘
๔.๘ แสดงลักษณะลายขึ้นในยุคแรก (ขึ้นกาฝากแดง)	๗๙
๔.๙ แสดงลักษณะลายขึ้นในยุคกลาง	๘๐
๔.๑๐ แสดงลักษณะลายขึ้นในยุคที่สาม	๘๐
๔.๑๑ แสดงลักษณะลายขึ้นหงส์น้อย	๘๑
๔.๑๒ แสดงลักษณะลายขึ้นหงส์ทะเลาม(หงส์ขนาดกลาง)	๘๑
๔.๑๓ แสดงลักษณะลายขึ้นหงส์ใหญ่(หงส์ขนาดใหญ่)	๘๑
๔.๑๔ แสดงลักษณะลายขึ้นหงส์เครือ	๘๑
๔.๑๕ แสดงลักษณะลายขึ้นหงส์จ้ง	๘๒
๔.๑๖ แสดงลักษณะลายขึ้นนกน้อย	๘๒

สารบัญภาพ (ต่อ)

รูป	หน้า
๔.๑๓ แสดงลักษณะลายชั้นดอกสองขอ (มีที่มาจากลายจกหน้าหมอนหก)	๘๒
๔.๑๔ แสดงลักษณะลายชั้นสี่ขอ (มีที่มาจากลายจกหน้าหมอนหก)	๘๒
๔.๑๕ แสดงลักษณะลายชั้นแปดขอ	๘๒
๔.๒๐ แสดงลักษณะลายชั้นงูเหลือม (มีที่มาจากลายจกหน้าหมอนหก)	๘๓
๔.๒๑ แสดงลักษณะลายชั้นงูเหลือมสามตัว	๘๓
๔.๒๒ แสดงลักษณะลายชั้นเกิดฉวา (มีที่มาจากลายจกหน้าหมอนหก)	๘๓
๔.๒๓ แสดงลักษณะลายชั้นเกิดฉวาในห้องแปดเหลี่ยม (มีที่มาจากลายจกหน้าหมอนหก)	๘๓
๔.๒๔ แสดงลักษณะลายชั้นดาวดิ่งสี่ (มีที่มาจากลายจกหน้าหมอนหก)	๘๓
๔.๒๕ แสดงลักษณะลายชั้นดาวเสด็จ (มีที่มาจากลายจกหน้าหมอนหก)	๘๔
๔.๒๖ แสดงลักษณะลายชั้นดอกเกี๋ย (เป็นลายชั้นที่ปรากฏบนตัวชั้น)	๘๔
๔.๒๗ แสดงลักษณะชั้นตีนจกไท-ยวนลับแลงในช่วงก่อนการเปลี่ยนแปลง	๘๖
๔.๒๘ แสดงลักษณะผ้าชั้นตีนจกไท-ยวนลับแลงในช่วงของการเปลี่ยนแปลง	๘๗
๔.๒๙ แสดงช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงลักษณะผ้าชั้นตีนจกไท-ยวนลับแลง	๘๗
๔.๓๐ แสดงการเชื่อมต่อชั้นระหว่างตัว และเอวชั้นของชาวไท-ยวนลับแลง	๘๙
๔.๓๑ แสดงการเชื่อมต่อชั้นระหว่างตีน และตัวชั้นของชาวไท-ยวนลับแลง	๙๐
๔.๓๒ แสดงการเชื่อมต่อชั้นแบบจ้องแอกบ	๙๐
๔.๓๓ แสดงการเชื่อมต่อชั้นแบบสนหางเลน	๙๑
๔.๓๔ แสดงการเชื่อมต่อชั้นแบบสนหางศิลป์	๙๑
๔.๓๕ แสดงภาพลายหงส์ใหญ่ ชั้นตีนจกไท-ยวนลับแลง	๑๐๔
๔.๓๖ แสดงภาพลายหงส์เครือ ชั้นตีนจกไท-ยวนลับแลง	๑๐๕
๔.๓๗ แสดงภาพลายแปดขอ ชั้นตีนจกไท-ยวนลับแลง	๑๐๕
๔.๓๘ แสดงภาพลายหกขอ ชั้นตีนจกไท-ยวนลับแลง	๑๐๕
๔.๓๙ แสดงลายหลักหงส์ใหญ่และลายประกอบต่างๆ ของผ้าชั้นตีนจกไท-ยวนลับแลง	๑๐๕
๔.๔๐ แสดงลายหลักหงส์เครือและลายประกอบต่างๆ ของผ้าชั้นตีนจกไท-ยวนลับแลง	๑๐๖
๔.๔๑ แสดงตารางภาพลายผ้าชั้นตีนจกโบราณไท-ยวนลับแลง(ลายหลัก)	๑๒๔

สารบัญภาพ (ต่อ)

รูป	หน้า
๕.๑	แสดงขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ๑๒๘
๕.๒	แสดงการลงพื้นที่สัมภาษณ์ พบปะ พูดคุย กับผู้สูงอายุ ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ๑๓๐
๕.๓	แสดงการประชุมชี้แจงรายละเอียดวัตถุประสงค์ของการดำเนินการวิจัย ๑๓๑
๕.๔	แสดงกิจกรรมรู้จักตัวตน สืบค้นประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ๑๓๓
๕.๕	แสดงกิจกรรมสืบค้นผ้าชิ้นดินจกโบราณในชุมชน ๑๓๗
๕.๖	แสดงรูปตัวอย่างบัญชีทะเบียนผ้าชิ้นดินจกโบราณของชุมชนบ้านท้องถึบแล ๑๓๙
๕.๗	แสดงการเก็บและรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำแผนที่แสดงเส้นทางศึกษาผ้าชิ้นดินจก โบราณชุมชน ๑๔๐
๕.๘	แสดงเส้นทางศึกษาผ้าชิ้นดินจกโบราณชุมชนบ้านท้องถึบแล ตำบลฝายหลวง อำเภอถึบแล จังหวัดอุดรธานี ๑๔๒
๕.๙	แสดงกิจกรรมการประกวดผ้าชิ้นดินจก ๑๔๓
๕.๑๐	แสดงกิจกรรมการเก็บข้อมูลภาคสนามเชิงลึกจากผู้สูงอายุ/ผู้อาวุโส ที่ไม่สามารถมาร่วมเวทีชุมชนได้ ๑๔๖
๕.๑๑	แสดงกิจกรรมเวทีแสดงความคิดเห็น คัดสรรและตรวจสอบข้อมูลของลายผ้าชิ้นดินจก ๑๔๘
๕.๑๒	แสดงกิจกรรมการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ คติความเชื่อ ค่านิยม จากผ้าชิ้นดินจก ๑๔๙
๕.๑๓	แสดงกิจกรรมการจัดนิทรรศการให้ความรู้ ๑๕๑
๕.๑๔	แสดงกิจกรรมการทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่ ๑๕๓
๕.๑๕	แสดงเวทีเสนอผลการศึกษาดูงาน และจัดทำแผนการฟื้นฟูอัตลักษณ์ฯ ๑๖๐
๕.๑๖	แสดงกิจกรรมการแสดงความคิดเห็น การดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรค ในระหว่างดำเนินการตามแผน ๑๗๐
๕.๑๗	แสดงกิจกรรมการประเมินแผนการฟื้นฟูอัตลักษณ์ฯ ๑๗๒
๕.๑๘	แสดงกิจกรรมการนำผลการประเมินการฟื้นฟูอัตลักษณ์ฯ มาสรุปผล เพื่อหาแนวทางร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑๘๑
๕.๑๙	แสดงรูปแบบจำลองเครือข่ายในรูปแบบต่างๆ ๑๘๕
๕.๒๐	แสดงกิจกรรมการปิดโครงการ การคืนข้อมูลสู่ชุมชน ๑๘๗